

รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด*

MANAGEMENT MODEL FOR THE STABILITY OF BUDDHISM IN THE PROVINCE-LEVEL

ปณณรร เจียรชัยพุกษ์

Pannatorn Tainchaiyapurk

พระมหาอุทัย ปญญาปภาโส

Phramaha Uthai Panyapabhaso

พระมหาคำพันธุ์ รัตนชัยโย

Phramaha Kumphan Rananchayo

พระมหาชินภัทร ฉินนาลโย

Phramaha Chinnapat Chinnalayo

ณรงค์ธรรม บัวทอง

Narongtham Buathong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Ratchaburi Buddhist College, Thailand

E-mail: pannatorn_t@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

รูปแบบการจัดการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ โดยประยุกต์ใช้ร่วมกับปัจจัยการบริหาร ได้แก่ งบประมาณ วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร เพื่อให้เกิดความมั่นคงและดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง พระพุทธศาสนาจะมั่นคงได้นั้นต้องอาศัยพุทธบริษัทสี่ ได้แก่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และ

* Received 7 June 2019; Revised 19 July 2019; Accepted 22 July 2019

อุปาสิกา ช่วยกันทำนุบำรุงสวดสวดดูแลให้มั่นคงและถาวร ที่สำคัญบทบาทของพระสังฆาธิการ และผู้บริหารสำนักพุทธศาสนามีส่วนสำคัญมากที่จะช่วยให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคง เหตุผลเพราะว่าเป็นผู้ที่อำนาจในการบริหารจัดการ และมีความใกล้ชิดกับพระพุทธรูปศาสนา มากที่สุด

รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด 1) หัวข้อพุทธ ศาสน์มั่นคง ได้แก่ (1) นำระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ (2) สร้างความ ศรัทธาและความเชื่อมั่นจากประชาชน 2) หัวข้อดำรงศีลธรรม ได้แก่ (1) การพัฒนาองค์ความรู้ พระสังฆาธิการให้รอบรู้ทุกด้าน (2) การพัฒนารูปแบบการคุ้มครองและตรวจสอบคณะสงฆ์ให้ ทันสมัย 3) หัวข้อนำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตาม พันธกิจคณะสงฆ์ (2) การพัฒนาพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

คำสำคัญ : การจัดการ, ความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

Abstract

The objective of this research in Rachaburi province were 1) to study the general condition of the management for the stability of Buddhism. 2) to study and analysis the management for the stability of Buddhism and 3) to present the format of management for the stability of Buddhism.

The management of the Sangha in all 6 areas, Governance, Religious Study, Welfare Education, Buddhism Propagation, Public Assistance And Public Welfare By applying together with the management factors such as the budget, the primary material, the equipment and the personnel to ensure stability and existence with safety from all dangers Buddhism can be secure, it requires four Buddhist companies, namely monks, nuns, worshipers, and worshipers, helping to maintain, monitor and ensure stability and stability. Importantly, the role of Buddhist monks and administrators of the Buddhist Bureau is very important to help Buddhism be stable. The reason is because he is the authority in management. And has the closest proximity to Buddhism

The management model for the stability of Buddhism at the provincial level 1) Buddhist Stability; (1) to use the Moral system in Sangha management (2) To promote the confidence and trust from people 2) Morality preserve; (1) To develop knowledge of Sangha Administrative Officers to know all aspects. (2) To Development of modern forms of protection and examination of the Sangha 3) Bringing Sustainable Peace; (1) To reform the Buddhist activity following the mission of Sangha Council (1) Reform of Buddhism according to the mission Buddhist monks (2) To develop the Buddhamonthon to be the center of Buddhism in the world

Keywords: The management, The stability of Buddhism

บทนำ

การปกครองคณะสงฆ์เป็นการปกครองตามพระธรรมวินัย คือ จะยึดถือพระธรรมวินัยเป็นธรรมนูญการปกครองโดยใช้อำนาจรัฐและจารีตเป็นหลักอุดหนุน การปกครองคณะสงฆ์ต้องอาศัยอำนาจรัฐมาช่วยจัดการแก้ไขความไม่เรียบร้อย (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณ โญ), 2540)

ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง มีมหาเถรสมาคมเป็นศูนย์กลางรวมอำนาจปกครองและกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งผู้ปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง กำหนดเขตการปกครอง ได้แก่ เขตการปกครองบังคับบัญชาเจ้าคณะ เจ้าอาวาสและภิกษุสามเณรในภิกษุณยานั้น ๆ ในส่วนกลางจะแยกส่วนปกครองเป็นคณะนิกาย มี 4 นน คือ นนกลาง นนเหนือ นนตะวันออก และนนใต้ ในส่วนของคณะธรรมยุติ เรียกว่า คณะธรรมยุติ และในส่วนภุมิภาค ได้กำหนดส่วนหลักไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ส่วนภุมิภาค ได้จัดเขตการปกครองออกเป็นภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551)

รูปแบบการจัดการพระพุทธศาสนาเพื่อความมั่นคงในระดับจังหวัด เป็นการบริหารกิจการงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 5) ด้านการสาธารณูปการ และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ เป็นหลัก ในขณะเดียวกันปัจจัยที่จะนำมาเสริมการบริหารจัดการให้มี

ประสิทธิภาพนั้นควรจะต้องประกอบด้วย เงิน (money) วัสดุดิบ (materials) วัสดุอุปกรณ์ (machine or equipment) และบุคลากร (man) (กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554)

รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี พบว่ายังมีการจัดการที่ไม่ถูกต้องตามหลักการบริหารกิจการงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน และไม่เหมาะสมกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ ได้แก่ ควรปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานการบริหารคนหรือทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายขึ้น โดยให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ประเด็นที่สำคัญคือการบริหารจัดการจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากโลกในอนาคตเป็นโลกที่ทำงานในสิ่งแวดล้อมที่เป็นพลวัตรมากขึ้น องค์กรควรมีการปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และควรปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการปัจจัยในการบริหารทั้ง 4 องค์ประกอบ ควรให้มีการจัดการปัจจัยการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยในเรื่อง “รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด” เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์และให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการจัดการพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องพระไตรปิฎก หนังสือ รายงานการวิจัย ความสัมพันธ์กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัดความสุข และแนวทางการจัดการตัวชี้วัดทางพระพุทธศาสนา

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) คณะผู้วิจัยได้จัดการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในการศึกษาารูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด ดังนี้

2.1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) พระสังฆาธิการที่เป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 10 รูป และ 2) ผู้บริหารสำนักพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี จำนวน 5 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด 6 ด้าน คือ การปกครอง การ ศาสนศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์

2.1.3 การกำหนดวิธีการจัดกระทำข้อมูล คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพมาดำเนินการ ดังนี้ 1) การลดทอนข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่มเฉพาะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

1.1 ด้านปัจจัยการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้องบประมาณ พบว่า

1.1.1 การจัดการ 1) ที่มาของงบประมาณมาจาก คือ ส่วนราชการ การบริจาค และการจัดการผลประโยชน์และดอกผล 2) การเก็บรักษาและการเบิกจ่าย คือ รูปแบบ

คณะกรรมการ และเก็บไว้กับผู้ที่ได้รับมอบหมาย 3) การนำไปใช้ คือ รายจ่ายประจำ และรายจ่ายตามโครงการหรือกิจกรรม 4) การตรวจสอบ คือ การใช้งบประมาณประจำปี และการตรวจสอบการใช้งบประมาณตามโครงการหรือกิจกรรม

1.1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค 1) จำนวนงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ 2) การเก็บรักษาและการเบิกจ่ายงบประมาณยังไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องตามระเบียบราชการ 3) ระบบการรายงาน การตรวจสอบยังไม่ถูกต้อง และเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรายงาน

1.2 ด้านปัจจัยการจัดการคณะกรรมการฯ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อวัตถุประสงค์ พบว่า

1.2.1 การจัดการ 1) ที่มาของวัตถุดิบ มาจากทางราชการ ภาคเอกชน ประชาชนจัดหาหรือดำเนินการให้ และจากการสิ้นสุดสัญญา 2) การเก็บรักษาและการดูแลรักษา คือ ขึ้นทะเบียนหรือขึ้นบัญชี ให้มีการรับมอบหรือตรวจรับและมอบหมายผู้ดูแลรักษา หรือซ่อมบำรุง 3) การนำไปใช้ประโยชน์โดยกำหนดวัตถุประสงค์การใช้ตามความต้องการหรือความจำเป็น มีคณะกรรมการหรือเจ้าอาวาสอนุมัติ 4) การตรวจสอบ โดยการรายงานการใช้ประโยชน์ประจำปี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลตรวจสอบการใช้ประโยชน์ และรายงานการใช้ประโยชน์

1.2.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค 1) จำนวนวัตถุดิบมีน้อย ไม่เพียงพอ 2) การใช้ การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงยังไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง 3) ระบบการรายงานหรือการตรวจสอบไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรายงาน

1.3 ด้านปัจจัยการบริหารจัดการคณะกรรมการฯ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อวัตถุประสงค์ พบว่า

1.3.1 การจัดการ 1) ที่มาของวัสดุอุปกรณ์ จากทางราชการ ภาคเอกชน ประชาชนจัดหาหรือดำเนินการให้ และจากการสิ้นสุดสัญญา 2) การเก็บรักษาและการดูแลรักษา คือ ขึ้นทะเบียนหรือขึ้นบัญชี กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับ และมอบหมายผู้ดูแลรักษาหรือซ่อมบำรุง 3) การนำไปใช้ประโยชน์โดยกำหนดวัตถุประสงค์การใช้ตามความต้องการหรือความจำเป็น มีคณะกรรมการหรือเจ้าอาวาสอนุมัติ 4) การตรวจสอบ โดยการรายงานการใช้ประโยชน์ประจำปี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้ประโยชน์และประเมินผล

1.3.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค 1) จำนวนวัสดุอุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอ หรือมีแต่ไม่ตรงตามความต้องการ หรือล้าสมัย 2) การใช้การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงยังไม่เหมาะสม 3) การรายงานหรือการตรวจสอบไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรายงาน

1.4 ด้านปัจจัยการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อบุคลากร พบว่า

1.4.1 การจัดการ 1) ที่มาของบุคลากร แยกเป็นบรรพชิต และฆราวาส 2) การดูแลรักษา คือขึ้นทะเบียนหรือขึ้นบัญชี และมอบหมายผู้ดูแลรักษาตามความเหมาะสม 3) การมอบหมายหน้าที่ตามตำแหน่งงานและความจำเป็น หรือตามความรู้ความสามารถ 4) การตรวจสอบและการควบคุม ตามรายงานบังคับบัญชา ตามตำแหน่ง ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และตามความรู้ความสามารถ

1.4.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค 1) จำนวนมีน้อย 2) การสรรหาและการมอบหมายงานยังไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง 3) การควบคุมสั่งการและการตรวจสอบ ยังไม่ถูกต้องไม่ทั่วถึง 4) การประเมินผล ยังไม่มีและไม่ถูกต้อง

2. วิเคราะห์การจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

2.1 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการปกครอง พบว่า

2.1.1 การจัดการ ได้แก่ 1) การปกครองคณะสงฆ์เป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย 2) กำหนดให้พระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามลำดับชั้น 3) การควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม 4) การเข้าไปร่วมรับทราบ รับฟัง ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ

2.1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) ผู้ปกครองมีอาวุโสน้อยกว่า 2) การแต่งตั้งผู้มีตำแหน่งปกครองที่ไม่เหมาะสม 3) ขาดการควบคุมสั่งการและการตรวจสอบ

2.2 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการศาสนศึกษา พบว่า

2.2.1 การจัดการ ได้แก่ 1) วัดที่มีศักยภาพจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและการศึกษาสามัญ 2) สนับสนุนให้พระสามเณร เข้าศึกษาพระปริยัติธรรมการศึกษาสามัญ 3) วัดสอนธรรมศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป 4) แต่งตั้งพระเถระให้เป็นคณะกรรมการตรวจเยี่ยม

2.2.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) งบประมาณ มีงบดำเนินการน้อย 2) การจัดการเรียนการสอน ไม่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีมาตรฐาน และการจัดการเรียนการสอนที่ไม่พอเพียง 3) จำนวนบุคลากร ไม่มีอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่และมีผู้สนใจเรียนน้อย

2.3 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า

2.3.1 การจัดการ ได้แก่ 1) จัดพระเข้าไปสอนศีลธรรมในหลักสูตรของการศึกษาสามัญ และสอนเสริมวิชาธรรมศึกษา 2) ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายขององค์กร 3 ส่วน “บวร” 3) จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด 4) ช่วยเหลือมอบอุปกรณ์

2.3.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) งบประมาณ มีงบดำเนินการน้อย 2) การจัดการเรียนการสอน ไม่มีรูปแบบการจัดการเรียน การสอนที่มีมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนที่ไม่พอเพียง 3) อาจารย์ไม่มีความรู้ความชำนาญ

2.4 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า

2.4.1 การจัดการ ได้แก่ 1) การรณรงค์โครงการรักษาศีล 5 2) มีการปฏิบัติสมาธิ 3) การส่งเสริมและสนับสนุนพระธรรมทูตไปปฏิบัติศาสนกิจ 4) และควรมีความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม 5) การตรวจเยี่ยมงานศพ งานมงคล งานอวมงคล 6) การแสดงพระธรรมเทศนาทุกวันพระในเทศกาลต่าง ๆ หรือเทศน์สอนนาค และเผยแผ่ธรรมทางออนไลน์หรือวิทยุ

2.4.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) งบประมาณ มีงบดำเนินการน้อย 2) การสงเคราะห์ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน 3) บุคลากร ไม่มีความรู้ความชำนาญปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม 4) ความร่วมมือของเครือข่ายยังมีน้อย

2.5 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการสาธารณูปการ พบว่า

2.5.1 การจัดการ ได้แก่ 1) ขึ้นทะเบียนสิ่งปลูกสร้างวัด 2) มีการแบ่งแยกเขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาสเขตต่าง ๆ ให้เป็นสัดส่วน 3) ดูแลให้สะอาดเรียบร้อย และมีการบูรณปฏิสังขรณ์ให้ดี 4) ให้วัดเป็นที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนหรือสังคม ให้วัดมีบทบาทต่อชุมชน

2.5.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) งบประมาณ มีงบดำเนินการน้อย 2) การบริหารจัดการ การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ดำเนินการไม่ถูกต้อง 3) จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ความชำนาญ 4) ความร่วมมือของเครือข่ายยังมีน้อย

2.6 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการสาธารณสุขสงเคราะห์พบว่า

2.6.1 การจัดการ ได้แก่ 1) จัดตั้งศูนย์สาธารณสุขกุศลทางพระพุทธศาสนา ให้ความช่วยเหลือเหตุภัยพิบัติหรือความเดือดร้อน 2) มีการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาสาสมัครให้ความช่วยเหลือ 3) การมีไปเยี่ยมคนไข้ติดเตียง มอบสิ่งของเครื่องใช้ 4) มีการตั้งทุนสงเคราะห์ในเรื่องของการศึกษา 5) มีการส่งพระไปสอนหนังสือ แจกทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา 6) การทำบุญในเรื่องของการบริจาค การสาธารณสุขต่าง ๆ 7) สำนักงานพระพุทธศาสนาช่วยสนองงานด้านการสาธารณสุขแก่คณะสงฆ์ ในด้านต่าง ๆ

2.6.2 สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) งบประมาณ มีงบดำเนินการน้อย 2) การบริหารจัดการ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ดำเนินการไม่ถูกต้อง ไม่ทันต่อเหตุการณ์ 3) จำนวนบุคลากร มีน้อย ไม่มีความรู้ความชำนาญ 4) ความร่วมมือของเครือข่ายยังมีน้อย

3. รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

3.1 ด้านรูปแบบการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อพุทธศาสน์มั่นคง เป็นการแสดงถึงความมั่นคงของพระพุทธศาสนา อันเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของชาติ พุทธบริษัทมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดีและมีอัตราที่เพิ่มขึ้นของผู้ศรัทธาพระปริยัติธรรม มีศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก ได้แก่

3.1.1 นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ โดยมาประยุกต์การบริหารจัดการคณะสงฆ์เพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

3.1.2 สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นจากประชาชน โดยการนำรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีมาประยุกต์ใช้กับปัจจัยการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ด้านรูปแบบการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อดำรงศีลธรรม ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการคณะสงฆ์ให้เหมาะสมกับยุคสมัย นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ได้แก่

3.2.1 พัฒนางค์ความรู้พระสังฆาธิการให้รอบรู้ทุกด้าน โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถพระสังฆาธิการที่มีอำนาจในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ เช่น กำหนดให้มีองค์กรหรือสถาบันที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อจะพัฒนาให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมสายสามัญหรือการศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น มีทักษะการใช้ภาษาของสมัยปัจจุบันมีความพร้อมทั้งในการพูด เทศน์ การบรรยาย การเขียนและพิมพ์ เน้นด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ ควรจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

3.2.2 พัฒนารูปแบบการคุ้มครองและตรวจสอบคณะสงฆ์ให้ทันสมัย โดยการพัฒนาด้านการควบคุม การบังคับบัญชา การตรวจสอบ และการบริหารจัดการให้ทันสมัยทันกับเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการพัฒนาการด้านเทคโนโลยีการบริหารจัดการ

3.3 ด้านรูปแบบการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อนำสังคัมสันติสุขอย่างยั่งยืน เป็นผลที่เกิดจากการศึกษาในหลักปริยัติแล้วนำไปปฏิบัติจนเป็นปฏิเวธ คือผลลัพธ์ที่จะนำสังคัมให้มีสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยเทียบอันดับความสันติสุข ระดับประเทศ พบว่า ต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560-2564 “การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ” ได้แก่

3.3.1 ด้านการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจคณะสงฆ์ เช่น การปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาระบบบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การเพิ่มศักยภาพทางปัญญาแก่ศาสนทายาท อาศัยความร่วมมือภาคีเครือข่ายตามหลัก “บ ว ร” การสนับสนุนทุนการศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษา การเพิ่มช่องทางการสื่อสารสำหรับกิจการพระพุทธศาสนา พัฒนาวัดสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ จัดกิจกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติผู้ได้รับความเดือดร้อนไร้ที่พึ่ง ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน จัดหลักสูตรสัมมาชีพ จัดหลักสูตรสาธารณสงเคราะห์

3.3.2 ด้านพัฒนาพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา ด้วยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง ให้มีความรักและหวงแหนในพุทธมณฑล 2) ยกระดับกระบวนการ

บริหารจัดการภายในโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการทำงานเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย 3) พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาโดยการจัดทำแหล่งความรู้และสารสนเทศของพุทธมณฑลศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก และ 4) มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา สามารถอภิปรายผลโดยสรุปประเด็นสำคัญและน่าสนใจ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

1.1 ด้านปัจจัยการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้องบประมาณ พบว่า

1) จำนวนงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ 2) การเก็บรักษาและการเบิกจ่ายงบประมาณ ยังไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องตามระเบียบราชการ 3) ระบบการรายงาน การตรวจสอบ ยังไม่ถูกต้อง และเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การบริหารการเงินของวัดในประเทศไทย” พบว่า วัดโดยส่วนมากยังไม่มีโครงสร้างในการบริหารการเงินของวัดไว้อย่างเป็นระบบ และการจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานบัญชีของวัดยังไม่มีหลักฐานเด่นชัดว่าวัดมีการดำเนินการได้อย่างถูกต้อง (ณดา จันทรสม, 2555)

1.2 ด้านปัจจัยการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อวัตถุดิบ พบว่า

1) จำนวนวัตถุดิบมีน้อย ไม่เพียงพอ 2) การใช้ การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุง ยังไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง 3) ระบบการรายงานหรือการตรวจสอบไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ที่พึงประสงค์ของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 1” พบว่า ด้านวิธีการจัดการ ขาดเครื่องมือที่ทันสมัยใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นเตอร์ เครื่องสะแกน เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น (พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร), 2558)

1.3 ด้านปัจจัยการบริหารจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อวัสดุอุปกรณ์

พบว่ามีวัสดุอุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอ หรือมีแต่ไม่ตรงตามความต้องการ หรือล้าสมัย 2) การใช้การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงยังไม่เหมาะสม 3) ระบบการรายงานหรือการ

ตรวจสอบไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ที่พึงประสงค์ของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 1” พบว่า สภาพปัญหาอุปสรรค เช่น ขาดแคลนอุปกรณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจการใช้ อุปกรณ์อย่างถูกต้อง ขาดความรับผิดชอบ ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการบำรุงดูแลรักษาที่เหมาะสม ขาดการตัดสินใจ ขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ขาดวิธีการปรับปรุงซ่อมแซม (พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร), 2558)

1.4 ด้านปัจจัยการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อบุคลากร พบว่า 1) จำนวนมีน้อย 2) การสรรหาและการมอบหมายงานยังไม่เหมาะสมไม่ถูกต้อง 3) การควบคุมสั่งการและการตรวจสอบยังไม่ถูกต้องไม่ทั่วถึง 4) การประเมินผลยังไม่ดีและไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์” พบว่า ความสัมฤทธิ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการทำงานแบบดังกล่าว กลับจะเกิดประโยชน์มากกว่าเมื่อมีการปฏิบัติงานแบบสายการบังคับบัญชา มีการวางแผนทำแผนปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า จัดบุคลากรให้เหมาะสมพอควร เท่าที่พบมักจะขาดบุคลากรทำหน้าที่และงานบางอย่างบกพร่องไป (ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ, 2543)

2. วิเคราะห์การจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

2.1 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการปกครอง พบว่า 1) การจัดการ ได้แก่ การปกครองคณะสงฆ์เป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และกำหนดให้พระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามลำดับชั้น 2) สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ผู้ปกครองมีอาวุโสน้อยกว่า การแต่งตั้งผู้มีตำแหน่งปกครองที่ไม่เหมาะสม และขาดการควบคุมสั่งการและการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี” พบว่า เจ้าอาวาสยังไม่ค่อยเคร่งครัดเท่าที่ควร ควรจะมีบทกำหนดลงโทษไว้อย่างชัดเจน (พระครูสังฆรักษ์พิศวีร์ ธีรบุญโญ, 2551)

2.2 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการศาสนศึกษา พบว่า 1) การจัดการ ได้แก่ วัดที่มีศักยภาพจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและการศึกษาสามัญ สนับสนุนให้พระสามเณร เข้าศึกษาพระปริยัติธรรมการศึกษาสามัญ และวัดสอนธรรมศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป 2) สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ งบประมาณมีน้อย การจัดการ

เรียนการสอนไม่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีมาตรฐาน และจำนวนบุคลากรไม่มีอาจารย์ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” พบว่า ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอน ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการอบรมพระภิกษุและสามเณร มีไม่เพียงพอและไม่มีการอบรมครูพระ ทำให้เกิดการขาดแคลนครูพระที่จะทำหน้าที่ในการสอนหนังสือทั้งในแผนกบาลีและแผนกธรรม (พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโข, 2553)

2.3 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า 1) การจัดการ ได้แก่ จัดพระเข้าไปสอนศีลธรรมในหลักสูตรของการศึกษาสามัญและสอนเสริมวิชาธรรมศึกษา ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายขององค์กร 3 ส่วน “บวร” และช่วยเหลือมอบอุปกรณ์การเรียนการสอนและมอบทุนการศึกษาเป็นประจำทุกปี 2) สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ งบประมาณมีน้อย การจัดการเรียนการสอนไม่มีการสอนที่มีมาตรฐาน และความร่วมมือของเครือข่ายยังมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” พบว่าปัญหาด้านการจัดทุนการศึกษาที่ยังไม่ทั่วถึง ปัญหาด้านความร่วมมือระหว่างพระสังฆาธิการและหน่วยงานของภาครัฐ และปัญหาด้านงบประมาณไม่พอ (พระครูประยุตบุญญากร (บุญยง กวิวิโส), 2553)

2.4 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า 1) การจัดการ ได้แก่ การรณรงค์โครงการรักษาศีล 5 การส่งเสริมและสนับสนุนพระธรรมทูตไปปฏิบัติศาสนกิจ และควรมีความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม 2) สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ งบประมาณมีน้อย การสงเคราะห์ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน และความร่วมมือของเครือข่ายยังมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพระสังฆาธิการตามทัศนะของผู้นำชุมชนในจังหวัดแพร่” พบว่า พระสังฆาธิการควรมีความรู้ทางด้านประเพณีท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาไทย มีความรู้มีความรู้ เกี่ยวกับอาชีพในชุมชนและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (อรอนงค์ วุวงศ์ และคณะ, 2547)

2.5 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการสาธารณูปการ พบว่า 1) การจัดการ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนสิ่งปลูกสร้างวัด มีการแบ่งแยกเขตพุทธาวาส เขต

สังฆาวาส เขตต่าง ๆ ให้เป็นสัดส่วน และให้วัดเป็นที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนหรือสังคม 2) สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ งบประมาณมีน้อย การดูแลรักษาและการซ่อมบำรุงไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน และความร่วมมือของเครือข่ายยังมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การก่อสร้างอาคารเสนาสนะภายในวัดสร้างกันอย่างสะเปะสะปะดูแล้วไม่สวยงาม เพราะขาดการทำความสะอาดอย่างจริงจัง โดยการขาดความเอาใจใส่ดูแลอย่างทั่วถึง (พระธนดล นาคพิพัฒน์, 2551)

2.6 ด้านการจัดการคณะสงฆ์ ในจังหวัดราชบุรี หัวข้อการสาธารณสุขสงเคราะห์ พบว่า 1) การจัดการ ได้แก่ จัดตั้งศูนย์สาธารณสุขทางพระพุทธศาสนาให้ความช่วยเหลือเหตุภัยพิบัติหรือความเดือดร้อน มีการส่งพระไปสอนหนังสือ แจกทุนการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษา 2) สภาพปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ งบประมาณมีน้อย การบริหารจัดการไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน และจำนวนบุคลากรมีน้อย ไม่มีความรู้ความชำนาญ มีจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน การดำเนินกิจการสาธารณสุขสงเคราะห์ ด้วยการพัฒนาหมู่บ้าน การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชนซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณสุขประโยชน์ การจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและจัดอบรมประชาชน และจัดตั้งมูลนิธิเพื่อให้สงเคราะห์แก่ประชาชนที่มีความเดือดร้อน (พระปลัดสุขสันต์ ยสินธโร, 2560)

3. รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี

3.1 หัวข้อพุทธศาสน์มั่นคง พบว่ายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์โดยใช้ปัจจัยที่ใช้ในการบริหารจัดการทั้ง 4 ให้มีประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย 1) นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ ได้แก่ การประยุกต์การบริหารจัดการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ให้เหมาะสมกับยุคสมัย ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ที่พึงประสงค์ของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 1” พบว่า แนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการปกครองของพระสังฆาธิการ ได้แก่ พระสังฆาธิการ อาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์จัดรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค (พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร), 2558) 2) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นจากประชาชน ได้แก่ การนำรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีมาประยุกต์ใช้กับปัจจัยการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ใน 4 ด้าน คือ ศาสนบุคคล ศาสนธรรม ศาสนสถาน และศาสนพิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิร

ญาณวโรรส : งานและพระดำริด้านการศึกษาและการปกครอง” พบว่า แนวพระดำริด้านการศึกษาและการปกครองบริหารของสมเด็จพระสังฆราช มีลักษณะพิเศษเป็นมัชฌิมนิยม บนพื้นฐานแห่งมนุษยนิยมตามหลักพระพุทธศาสนา ทรงมุ่งผสมผสานระหว่างบ้านกับวัด อาณาจักรกับศาสนจักร คดีโลกกับคดีธรรม และแนวความคิดตะวันออกกับแนวความคิดตะวันตก (สิทธิ บุตรอินทร์, ศ.ดร.และคณะ, 2556)

3.2 หัวข้อดำรงศีลธรรม พบว่าการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาต้องปรับเปลี่ยนระบบรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัย ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ประกอบด้วย 1) พัฒนาการความรู้พระสงฆ์ให้รอบรู้ทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาความรู้ความสามารถพระสงฆ์ที่มีอำนาจในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน การกำหนดให้มีองค์กรหรือสถาบันที่รับผิดชอบเพื่อจะพัฒนาพระสงฆ์ในการปกครองโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การจัดการสิ่งแวดล้อมตามแนวทางพระพุทธศาสนา” พบว่า แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น (พระสราวุธชัย ปญญาวุฑโฒ (วิจิตรปัญญา), 2558) 2) พัฒนารูปแบบการคุ้มครองและตรวจสอบคณะสงฆ์ให้ทันสมัย ได้แก่ การพัฒนาการรูปแบบการติดตามตรวจสอบโดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ พัฒนาการตรวจสอบคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร” พบว่า กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา มีการบริหารองค์กรเชิงรุก ศูนย์ข้อมูลญาณทัศน์ พระสงฆ์การวิวัฒน์ ศาสนาสมานฉันท์ คุณอนันต์พระพุทธศาสนา และเครือข่ายรักษาเฝ้าระวัง (พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวิธโย), 2557)

3.3 หัวข้อนำสังคัมสันติสุขอย่างยั่งยืน พบว่า ต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560-2564 “การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ” ประกอบด้วย 1) การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจคณะสงฆ์ ได้แก่ การยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายในโดยอาศัยความร่วมมือภาคีเครือข่ายต่าง ๆ พัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย การจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่เชิงรุก การเพิ่มช่องทางการสื่อสารสำหรับกิจการพระพุทธศาสนา ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดราชบุรี” พบว่า การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดราชบุรี มีดังนี้ 1) การพัฒนาศักยภาพด้านเทคนิควิธีพร้อมทั้งพัฒนาเทคนิควิธีการสอนตามแนวคิดการสอนแนวใหม่ 2) การพัฒนาศักยภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาศักยภาพด้านความคิดรวบยอด (พระครูปัญญาภิชิต (ประจวบ ปญญาทีโป), 2558) 2) พัฒนาพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ได้แก่ การปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง ให้มีความรักและหวงแหนในพุทธมณฑล การยกระดับกระบวนการบริหารจัดการพุทธมณฑลโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย การจัดทำแหล่งความรู้และสารสนเทศของพุทธมณฑล ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความมั่นคงทางพระพุทธศาสนาของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน” พบว่า การเสริมสร้างความมั่นคงทางพระพุทธศาสนาของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ได้แก่ 1) ด้านพัฒนาระบบการศึกษาของสงฆ์ 2) ด้านปลูกฝังความเข้าใจ 3) ด้านเพิ่มศักยภาพพุทธมณฑลในการเป็นศูนย์กลางพระศาสนาโลก

สรุป

การจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี พบว่าต้องอาศัยปัจจัยการบริหารจัดการคณะสงฆ์ คือ 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านวัตถุดิบ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านบุคลากร ผลการวิเคราะห์การจัดการเพื่อความมั่นคงพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี พบว่าด้านการบริหารจัดการคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยใช้ปัจจัยการบริหารให้ได้ผลสูงสุด ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) ด้านการสาธารณูปการ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ รูปแบบการจัดการเพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในจังหวัดราชบุรี 1) หัวข้อพุทธศาสน์มั่นคง ได้แก่ นำระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ 2) หัวข้อดำรงศีลธรรม ได้แก่ การพัฒนาองค์ความรู้พระสงฆ์ให้รอบรู้ทุกด้าน 3) หัวข้อนำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน ได้แก่ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจคณะสงฆ์ โดยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เพื่อให้การบริหารและการปกครองคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1.2 ควรปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของคณะสงฆ์ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้ ความสามารถในการเผยแผ่ธรรมะที่ปฏิบัติได้

1.3 รัฐบาลจะต้องมีนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการทำนุบำรุง ส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างชัดเจนเป็นบูรณาการ มีแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรจัดให้มีการอบรมประชุมเพื่อวางนโยบายในการปกครองร่วมกัน เรื่อง กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์เพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรค

2.2 ควรให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนในการกำหนดหรือการออกข้อบังคับในการ ปกครองเพื่อทำให้เกิดความสมดุลในการบริหารปกครองอย่างเรียบร้อย

2.3 ควรจัดตั้งศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาวัดต้นแบบ และจัด ระเบียบพระ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.1 ศึกษาเกี่ยวกับการนำรูปแบบการจัดการคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงของ พระพุทธศาสนาในระดับชาติ ไปใช้

3.2 ศึกษารูปแบบการจัดการคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา ทั้งเชิง ประมาณและคุณภาพ

3.3 ศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่ใช้ในปัจจุบันนี้ มีความสอดคล้องกับ พระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้มากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2554). คู่มือการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). การปกครองคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณดา จันทร์สม. (2555). การบริหารการเงินของวัดในประเทศไทย. ใน รายงานวิจัย. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2543). การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุโข. (2553). ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูประยุตปัญญานกร (บุญยง กวีโส). (2553). ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปัญญาภิชิต (ประจวบ ปญญาทีโป). (2558). การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดราชบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร). (2558). รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ที่พึงประสงค์ของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 1. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์พศวีร์ อธิปญโญ. (2551). บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูโสภณปริยัตยานุยุต (เจมศักดิ์ กิตติวณโณ). (2557). กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ). (2540). เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องการปกครองคณะสงฆ์และการพระศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระชนดล นาคพิพัฒน์. (2551). การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดสุขสันต์ ยสินธโร. (2560). ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสราวุธย์ ปญฺญาวุฑฺโฒ (วิจิตรปัญญา). (2558). วิเคราะห์การจัดการสิ่งแวดล้อมตามแนวทางพระพุทธศาสนา. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สิทธิ บุตรอินทร์, ศ.ดร.และคณะ. (2556). สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส : งานและพระดำริด้านการศึกษาและการปกครอง. ใน รายงานการวิจัย. ศูนย์พุทธศาสตร์ศึกษาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- อรอนงค์ วุวงศ์ และคณะ. (2547). ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพระสังฆาธิการตามทัศนะของผู้นำชุมชนในจังหวัดแพร่. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.